

Raadsinformatiebrief

De gemeenteraad van Albrandswaard

Uw brief van:	Ons kenmerk:	436940
Uw kenmerk:	Contact:	W.A. Fijan
Bijlage(n): 1	Doorkiesnummer:	06 - 11870684
	E-mailadres:	a.fijan@BAR-organisatie.nl
	Datum:	11 januari 2022

Betreft: Rapport Jeugdhulp Albrandswaard

Geachte leden van de Raad,

INLEIDING

Het college van Albrandswaard laat jaarlijks verschillende onderzoeken uitvoeren naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid en uitvoering. Het afgelopen jaar is onderzoek gedaan naar de wijze waarop het uitvoeringsproces van de Jeugdhulp is georganiseerd bij Albrandswaard. Met de uitvoering van dit onderzoek wordt mede invulling gegeven aan artikel 213a van de gemeentewet.

KERNBOODSCHAP

Onderzocht is welk beleid er is ten aanzien van de Jeugdhulp in Albrandswaard, hoe dit beleid in de organisatie verankerd is en of er verbetermaatregelen nodig zijn.

CONSEQUENTIES/BEVINDINGEN

Het algemene beeld is dat er binnen de BAR-organisatie en het wijkteam ontzettend veel gedaan wordt om de Jeugdhulp te verbeteren. De organisatie is hiermee op de goede weg. Op grotere schaal is op de langere termijn impact te verwachten van inzet op preventie en integrale aanpak en inzet op sturen op afschalen van zorg. Daarnaast blijft aandacht nodig op het gebied van de controle van de budgetten, facturen, geleverde diensten en geleverde prestaties. Ook hier wordt hard aan gewerkt maar dit is nog niet volledig onder controle. De samenwerking tussen Wijkteams, (beleids-)medewerkers en de Gecontracteerde moederorganisaties die de ingehuurde zorg leveren gaat beter maar is een punt van aandacht. De aanbevelingen uit dit onderzoek zijn:

- 1 - Blijven werken aan de preventief integrale aanpak op basis van de één loket gedachte.
- 2 - Sturen op hoofdlijnen met SMART¹ geformuleerde doelstellingen.
- 3 - Versterk en verruim de lokale zorg.
- 4 - Wees kritisch(er) naar geleverde prestaties.
- 5 - Geef prioriteit aan de doelstelling om meer realistisch te begroten.
- 6 - Automatiseer de processen als onderdeel van procesmanagement.

---

¹ SMART staat voor Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

De aanbevelingen uit het rapport Jeugdzorg nemen wij mee bij de al lopende verbeterprocessen binnen de organisatie.

OVERWEGING

Als college van Albrandswaard zien wij dat het interne rapport Jeugdhulp wederom het belang onderstreept van het aanstellen van een centraal gepositioneerde Jeugdfunctionaris binnen onze gemeente. De gezondheid en toekomst van de jeugd van Albrandswaard en de huidige kosten voor jeugdhulp onderstrepen het belang van een integrale aanpak van de Jeugdhulp. Het ter informatie aanbieden van dit rapport aan de raad is een geschikt moment om u als raad te verzoeken om bij het aantreden van de nieuwe raad in 2022 het aanstellen van een Jeugdfunctionaris mee te nemen in het coalitieakkoord en/of collegeprogramma 2022-2026.

VERVOLG

De betreffende vakafdeling is al gevraagd om te reageren op de aanbevelingen uit het onderzoek. De vakafdeling heeft verbeteracties aangegeven in het actieplan. Concerncontrol zal na ongeveer één jaar opnieuw de vakafdeling benaderen met het verzoek om aan te geven in hoeverre de voorgestelde verbeteracties zijn uitgevoerd. Het college wordt vervolgens van de bevindingen van dit vervolgonderzoek op de hoogte gesteld. Indien nodig wordt aanvullend onderzoek gedaan door Concerncontrol.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

BIJLAGEN

1. Het rapport Jeugdhulp Albrandswaard (inclusief actieplan)

Met vriendelijke groet,
het college van de gemeente Albrandswaard,
de adjunct-secretaris, de burgemeester,

Marcel Schoonen

drs. Jolanda de Witte

Jeugdhulp

Albrandswaard

2021

INHOUD

1	Aanleiding en doelstelling	3
1.1	AANLEIDING VOOR HET ONDERZOEK	3
1.2	DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK.....	4
1.3	ONDERZOEKSVRAGEN.....	4
2	Jeugdhulp	5
2.1	ORGANISATIE JEUGDHULP	5
2.2	ONDERZOEK JEUGDBELEID REKENKAMERCOMMISSIE ALBRANDSWAARD 2014.....	6
2.3	EVALUATIE DIENSTVERLENING EN GOVERNANCE BAR-ORGANISATIE DOOR BERENSCHOT	9
2.4	RAPPORT KINDEROMBUDSMAN 'IK BEN MEER DAN MIJN PROBLEMEN'	11
3	Uitkomsten onderzoeksvragen	12
3.1	WELK BELEID HEEFT DE GEMEENTE GEFORMULEERD TEN AANZIEN VAN DE JEUGDWET?	12
3.2	OP WELKE WIJZE KOMT HET BELEID TOT UITING IN DE BELEIDSNOTITIES?	12
3.3	HOE VERLOOPT DE ONDERLINGE SAMENWERKING TUSSEN DE VERSCHILLENDE PARTIJEN?	13
3.4	OP WELKE WIJZE WORDEN HET COLLEGE EN DE RAAD OVER DE UITVOERING VAN DE JEUGDWET GEÏNFORMEERD?	16
3.5	BUDGET	17
3.5.1	Op welke wijze komt het budget tot stand?	18
3.5.2	Blijft de uitvoering binnen het beschikbare budget?	18
4	Conclusie en aanbevelingen	21
4.1	CONCLUSIE	21
4.2	IMPACT VAN DE CORONACRISIS.....	23
4.3	AANBEVELINGEN	24

1 Aanleiding en doelstelling

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

In artikel 213a van de gemeentewet is de eigen onderzoeksfunctie van het college geregeld. Dit artikel luidt:

Het college verricht periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur. De raad stelt bij verordening regels hierover.

Albrandswaard geeft invulling aan de wet met het vaststellen van een eigen Verordening (onderzoeken) doelmatigheid en doeltreffendheid¹. Deze verordening bepaalt dat het college van Albrandswaard jaarlijks preventief organisatiegericht onderzoek verricht bij een gemeentelijke afdeling en/of één themagericht onderzoek binnen de organisatie. Vanuit het college is opdracht gegeven om onderzoek te doen naar het proces van Jeugdhulp in Albrandswaard.

De uitvoering van de Jeugdhulp is een ingrijpend onderdeel van de nieuwe gemeentelijke taken als gevolg van de decentralisaties. Per 1 januari 2015 is de nieuwe Jeugdwet² in werking getreden. Hierin is geregeld dat de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor alle ondersteuning van jongeren, ouders en hulpverleners bij de gemeente komt te liggen. En daarmee ook voor een groot deel de financiële risico's. Daar komt bij dat de decentralisatie van de Jeugdhulp gepaard ging met forse bezuinigingen. De afgelopen jaren is door Albrandswaard gewerkt om optimaal invulling te geven aan de uitvoering van de Jeugdhulp. Hierbij is het een voortdurende uitdaging om een juiste balans te vinden tussen het geven van de juiste noodzakelijke hulp en de daarvoor beschikbare budgetten. De Jeugdwet is hierbij leidend.

Gemeente Albrandswaard werkt bij de uitvoering van de Jeugdwet samen met de buurgemeenten Barendrecht en Ridderkerk en de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR). De uitvoering wordt gecoördineerd vanuit het wijkteam. De administratieve afhandeling wordt uitgevoerd door de Backoffice Jeugd van de BAR-organisatie.

Bij dit onderzoek willen we onder meer nagaan:

- Hoe het proces van Jeugdhulp verloopt.
- In hoeverre het proces effectief is.
- Wat de budgettaire invloed is op de Jeugdhulp.

Er is een analyse uitgevoerd van het huidige beleid zoals dit is vastgelegd en de wijze waarop het beleid in de praktijk wordt uitgevoerd. We hebben hierbij duidelijkheid willen krijgen in de volgende (proces)onderdelen:

- Het beleid dat is geformuleerd ten aanzien van de uitvoering van de Jeugdwet.
- De wijze waarop er uitvoering wordt gegeven aan de Jeugdwet.
- Verbeterpunten ten aanzien van de formulering en uitvoering van het huidige beleid.
- De samenwerking en wijze waarop de gemeenten en GRJR samenwerken bij de uitvoering van de Jeugdwet.

---

¹ Verordening Onderzoeken doelmatigheid en Doeltreffendheid van de gemeente Albrandswaard (1 januari 2014).

² Wet van 1 maart 2014 inzake regels over de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen (Jeugdwet)

1.2 Doelstelling van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is:

Maak inzichtelijk op welke wijze het beleid en de uitvoering van de Jeugdwet aan de voorkant (basishulp) is georganiseerd volgens de doelstellingen uit de wet.³

Met de conclusies en aanbevelingen willen we bereiken dat er, daar waar aan de orde, verbeteringen worden gerealiseerd op het gebied van beleid, uitvoering, verantwoording van het proces van de eerste opvang en begeleiding bij de Jeugdhulp. Het gaat hierbij om de uitvoering bij het wijkteam en de administratieve begeleiding binnen de BAR-organisatie.

1.3 Onderzoeksvragen

1. Welk beleid heeft de gemeente geformuleerd ten aanzien van de Jeugdwet?
2. Op welke wijze komt het beleid tot uiting in de beleidsnotities?
3. Op welke wijze verloopt de samenwerking tussen de verschillende partijen?
4. Op welke wijze worden het college en de raad over de uitvoering van de Jeugdwet geïnformeerd?
5. Op welke wijze komt het budget tot stand en blijft de uitvoering binnen het beschikbare budget?

Bij het onderzoek wordt gebruikt gemaakt van de volgende methoden en stukken:

1. Landelijke regelgeving.
2. De beleidsnota's, verordeningen, enzovoorts ten aanzien van de Jeugdwet.
3. Begroting / jaarrekening, tussenrapportages.
4. Presentatie met uitgangspunten van de Jeugdwet cluster Maatschappij.

---

³ Jeugdwet, hoofdstuk 2 met name artikel 2.1.

2 Jeugdhulp

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de Jeugdhulp is georganiseerd bij de gemeente Albrandswaard en wordt kort een aantal bevindingen uit eerdere onderzoeken naar de Jeugdhulp samengevat.

De Jeugdwet is per 1 januari 2015 gedecentraliseerd naar de gemeenten. Vanaf deze datum wordt over 'Jeugdhulp' gesproken en niet meer over 'Jeugdzorg'. De Jeugdwet decentraliseren had meer gevolgen dan alleen een naamswijziging. Zo kwamen niet alleen uitvoerende taken en bevoegdheden bij de verschillende gemeenten terecht maar ook bestuurlijke bevoegdheden en budgetten. De overheid ging er hierbij vanuit dat gemeenten de taken rond de Jeugdhulp efficiënter en dus goedkoper konden uitvoeren. Op basis van deze verwachte financiële efficiency werd er op voorhand een grote bezuiniging doorgevoerd. Vanaf 2015 is Albrandswaard dus als gemeente verantwoordelijk voor alle vormen van hulp aan jonge kinderen, tieners en opvoeders. Deze hulp varieert van eenvoudige ondersteuning tot zeer gespecialiseerde hulp.

2.1 Organisatie Jeugdhulp

Met de nieuwe Jeugdwet wil de overheid bereiken dat er in een zo vroeg mogelijk stadium begonnen kan worden met het begeleiden van jongeren om zodoende grotere problemen in een later stadium te voorkomen. Door het preventief begeleiden van jongeren is de kans groter dat binnen de eigen opvoeding, met hulp van ouders, scholen, peuterspeelzalen en sociale netwerk, verdere problemen voorkomen kunnen worden of beperkt. De Jeugdhulp richt zich zoveel mogelijk op het gezin zelf. Er wordt integrale hulp geboden waarbij wordt gewerkt met een vaste structuur en met een vaste begeleider.

Lokaal preventief Jeugdbeleid

Bij lokaal preventief Jeugdbeleid bestaan de algemene voorzieningen uit het Jongerenwerk (o.a. voorlichting, schoolbegeleiding en taalontwikkeling), combinatiefunctionarissen (wijkgericht bewegen en sporten) en het begeleiden en ondersteunen van met name jonge mantelzorgers. Lokaal preventief Jeugdbeleid is er dus op gericht om jongeren uit de hulpverlening te houden of al in een zo vroeg mogelijk stadium integraal te helpen. Het wijkteam speelt hierbij een belangrijke rol. Zij signaleert mogelijke problemen en brengt de verschillende partijen met elkaar in verbinding. Het centrum voor Jeugd en gezin Rijnmond (CJG Rijnmond) draag zorg voor lokale begeleiding en verbinding door onder meer de inzet van consultatiebureaus, schoolartsen, pedagogen, prenatale huisbezoeken en samenwerking met huisartsen en wijkteam.

Wijkteam

Albrandswaard beschikt over 1 wijkteam. Het wijkteam wordt bemenst met gecontracteerde medewerkers afkomstig uit een aantal externe organisaties. Daarnaast zijn er een 2 tal medewerkers (een ondersteuner en een senior medewerker) in dienst van de gemeente zelf.

Het wijkteam heeft, naast huisartsen en scholen, het eerste contact met de inwoners en vervult daarom een belangrijke taak ten aanzien van het signaleren van de behoefte aan hulp, het vervolgens registreren van deze hulp en het verlenen van basishulp. Deze basishulp wordt onder meer gegeven aan jongeren die te maken hebben met lichamelijke en/of psychische problemen. Het wijkteam zorgt ook voor hulp aan jongeren met een beperking die extramurale zorg⁴ behoeven. Het wijkteam is er niet alleen voor jongeren. Alle inwoners van Albrandswaard kunnen om hulp vragen bij het wijkteam.

---

⁴ Zorg die verleend wordt buiten het ziekenhuis of zorginstelling.

Lokale Jeugdhulp

Lokale Jeugdhulp wordt op gemeentelijk niveau ingekocht. Het betreft de begeleiding, hulp en ondersteuning voor jeugdigen met een beperking, Basis GGZ en Dyslexiezorg. Er is hierbij sprake van resultaat gestuurde bekostiging en een integrale leveringsplicht.

Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR)

Binnen de regio Rijnmond is door 15 gemeenten de gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond opgericht. Rotterdam is als grootste deelnemer aan deze gemeenschappelijke regeling belast met de uitvoering van de Jeugdhulp. Binnen de GRJR is specialistische Jeugdhulp ingekocht en omvat onder meer de uitvoering van gesloten Jeugdhulp, crisiszorg, pleegzorg, residentiële, intramurale zorg en/of specialistische zorg voor jeugdigen. Dit wordt bovenlokaal ingekocht.

De GRJR hanteert een bijdrageregeling waaraan elke deelnemende gemeente bijdraagt naar rato van het historisch zorggebruik door de betreffende gemeente. Eventuele tekorten die ontstaan binnen de regeling moeten door de deelnemende regeling op basis van de (voornoemde) percentuele bijdrage van het desbetreffende jaar worden aangevuld.

2.2 Onderzoek jeugdbeleid Rekenkamercommissie Albrandswaard 2014

De Rekenkamercommissie Albrandswaard concludeerde in een onderzoek uit 2014⁵ dat het moeilijk was vast te stellen of het beleid effectief was door het ontbreken van heldere beleidskaders gericht op vroegsignalering, toeleiding en zorgcoördinatie.

De Rekenkamercommissie concludeerde tevens:

- Dat de signalering van het Lokale Zorgnetwerk 23 (LZN 23) en het gemeentelijk overleg sluitende aanpak (GOSA) goed verlopen en dat er op dat gebied sluitende afspraken zijn die nageleefd worden.
- Dat het ontbreekt aan een centrale registratie van de afhandeling van casussen die in de verschillende zorgstructuren (LZN, GOSA, ZAT's, ketenpartners CJG) worden aangemeld en besproken. De verantwoording door de zorgstructuren is daardoor onvoldoende. Er is weliswaar een overzicht van het aantal casussen dat binnenkomt, maar er is geen overzicht van wat er met deze casussen gebeurt. Het ontbreken van deze centrale registratie maakt het niet goed mogelijk om de zorgstructuren te sturen.
- De aansluiting tussen organisaties als vrijetijds- en sportverenigingen waar jeugdigen actief zijn en de zorgstructuren is onvoldoende ontwikkeld. Verenigingen melden geen signalen van opvoed- of opgroei-problematiek bij de zorgstructuren.
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin fungeert in de praktijk niet als laagdrempelig inlooppunt voor ouders en jeugdigen.
- Het voorgenomen beleid vanaf 2015 ziet er op papier doordacht uit, waarbij de genoemde risico's worden weggenomen. De coördinatoren van de jeugd- en gezinsteams komen in gemeentelijke dienst en er lijkt voldoende aandacht voor juist lichtere vormen van hulp.

Over het algemeen stelt de Rekenkamercommissie dat het onderzoek laat zien dat er veel goed lijkt te gaan in die onderdelen van het Albrandswaardse jeugdbeleid die zijn onderzocht. Er is een aantal risico's en aandachtspunten aan te wijzen, maar er lijken geen grote knelpunten te zijn. Niettemin stelt de Rekenkamer vast dat belangrijke onderdelen van de Albrandswaardse aanpak beperkt beleidsmatig zijn verankerd.

---

⁵ Het onderzoek is in opdracht van de Rekenkamercommissie Albrandswaard uitgevoerd door Verwey Jonker Instituut.

De Rekenkamercommissie kwam naar aanleiding van haar onderzoek tot de volgende aanbevelingen:

1. Zorg voor beleidsmatige verankering van het beleid rond vroegtijdige signalering en zorgtoeleiding.

Formuleer de te behalen resultaten, zowel kwantitatief als kwalitatief. Vertaal de voorgenomen *outcome*-doelen in meetbare indicatoren.

Stand van zaken per juli 2021 (vakafdeling)

“In 2014 is het Meerjarenbeleidskader 2.0 Jeugdhulp 2015-2020 opgesteld. Hierin is de volgende doelstelling opgenomen: Tijdige en adequate signalering van (dreigende) problemen zorgt er voor dat in de meeste gevallen kan worden volstaan met preventieve interventies en lokale vormen van professionele hulp. Het gebruik van specialistische en gedwongen vormen van Jeugdhulp neemt daardoor af.

Middels vroegsignalering, preventie en snelle inzet van lichte zorg, willen we het beroep op zwaardere zorg verlagen. Bij meervoudige problematiek of gezinsaanpak is sprake van een integrale aanpak, waarbij casusregie moet zorgen voor een resultaatgerichtheid. In het nieuwe Jeugdhulpstelsel wordt de toegang en toeleiding naar zowel de lokale als de regionaal ingekochte voorzieningen snel, op maat en dicht bij de burger georganiseerd. Dit doen we door te werken met Jeugd- en gezinsteams (JGT) met een gebiedsgerichte aanpak. Spin in het web is de Jeugd- en Gezinscoach (JGC) in het JGT.

De Jeugdwet schrijft voor dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor inrichting van de toegang tot Jeugdhulp. De toegang bestaat uit een deskundige toeleiding naar, advisering over, en bepaling van, en het inzetten van de aangewezen voorziening. De gemeente bepaalt welke voorzieningen dat zijn. Dit is in de verordening Jeugdhulp beschreven. In het MJB Jeugdhulp is op hoofdlijnen de toegang naar Jeugdhulp weergegeven. In het MJB Jeugdhulp zijn geen indicatoren opgenomen. Vorig jaar is gestart met het opstellen van de Nota Integraal Beleid Sociaal Domein. Deze is in februari vastgesteld. Hierin zijn 5 maatschappelijke effecten opgenomen en per maatschappelijk effect zijn doelen beschreven en zijn outcome-indicatoren opgenomen.”

2. Zorg voor beleidsmatige verankering van het beleid rond voortijdig schoolverlaten en -verzuim.

Formuleer de te behalen resultaten: wat is de ambitie in het terugdringen van voortijdig schoolverlaten? Stuur hier als gemeente actief op, voortijdig schoolverlaten is immers een van de belangrijkste risicofactoren voor diverse vormen van risicogedrag en ook voor problemen in de latere levensfase.

Stand van zaken per juli 2021

De afgelopen jaren is sterk ingezet op preventief, integraal beleid. (Nota Integraal Beleid Sociaal Domein) Het voortijdig schoolverlaten maakt onderdeel van uit van een breder integrale aanpak van Jeugdhulp.

3. Het college dient voor de gemeenteraad op hoofdlijnen inzichtelijk te maken wat de mate van doelrealisatie in het nieuwe jeugdbeleid is.

Deze aanbeveling sluit deels direct aan bij aanbevelingen 1 en 2. Alleen als de gemeenteraad informatie heeft over de mate waarin de geformuleerde resultaten en effecten gerealiseerd zijn, is deze in staat om de werking van het nieuwe beleid adequaat te beoordelen.

Stand van zaken per juli 2021 (vakafdeling)

“Partners en doelgroepen zijn bij aanvang van het opstellen van de Nota Integraal Beleid Sociaal Domein geconsulteerd. Zij hebben aangegeven wat in de afgelopen jaren goed is gegaan, maar ook wat beter zou kunnen. Deze input is meegenomen bij het opstellen van de nota. Hierover is de raad geïnformeerd.”

4. Het college dient de raad met regelmaat te informeren over de voortgang in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Het feit dat dit beleid in hoofdzaak regionaal geformuleerd wordt, ontslaat de gemeenteraad niet van zijn controlerende taak. Om die taak adequaat uit te kunnen oefenen, dient het college de raad periodiek en tenminste jaarlijks te informeren over de voortgang van de aanpak.

Stand van zaken per juli 2021 (vakafdeling)

“De gemeenteraad wordt op hoofdlijnen periodiek op de hoogte gebracht door middel van de rapportage sociaal domein. Het college heeft de gemeenteraad in april 2020 geïnformeerd over de opgestelde regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling. Verder is een bijeenkomst voor beraad & advies georganiseerd waarbij Veilig Thuis aanwezig was. Intern is binnen het beleidsteam ook geregeld dat vanuit de Wmo de aanpak van huiselijk geweld ook gekoppeld is aan een vaste beleidsadviseur, dat was lange tijd alleen bij beleid jeugd ondergebracht.”

5. Investeer meer dan tot nu toe in de aansluiting van de nulde lijn op eerste en tweede lijn.

De versterking van de pedagogische *civil society* (denk daarbij aan vrijetijds- en sportverenigingen die actief zijn voor jeugdigen) biedt veel kansen voor een versterking van de preventieve aanpak. Deze organisaties zijn momenteel lang niet allemaal adequaat aangesloten op de zorgstructuren.

Stand van zaken per juli 2021 (vakafdeling)

“In 2014 is het Meerjarenbeleidskader 2.0 Jeugdhulp 2015-2020 opgesteld. Hierin is de volgende doelstelling opgenomen: In de directe leefomgeving van gezinnen (buurt, wijk, gemeente) komt een pedagogische *civil society* tot ontwikkeling, die effectieve ondersteuning biedt bij alledaagse vraagstukken rondom de verzorging, opvoeding en ontwikkeling van jeugdigen.

Pedagogische civil society

Het geheel aan inspanningen voor het veilig en kansrijk opgroeien van jeugdigen door:

- a. burgers die op enigerlei wijze verbonden zijn met het gezin waar de jeugdige deel van uitmaakt;
- b. professionals die met jeugdigen werken, maar niet (primair) vanuit een hulpverlenende rol of een focus op jeugdgezondheidszorg, zoals medewerkers kinderopvang, leerkrachten en jongerenwerkers.

In de afgelopen jaren is de samenwerking met Stichting Welzijn Albrandswaard geïntensiveerd. In de wijkteams is een buurtsportcoach werkzaam die de verbindingen legt met de kinderen / jongeren en sport.

In de Nota IBSD is het volgende maatschappelijke effect opgenomen:

4. Alle inwoners zijn (langer) vitaal, gelukkig en gezond

Sportverenigingen zijn belangrijke partners om dit te kunnen bereiken. Middels sport kunnen onze inwoners ook meedoen in de maatschappij, maken ze vrienden en voelen zich naar verwachting minder eenzaam. Daarnaast zijn er enkele Meedoen-regelingen, zoals de Albrandswaardpas en de zwemdiplomaregeling, om ervoor te zorgen dat financiële belemmeringen minder of geen belemmeringen vormen om mee te doen met o.a. sportactiviteiten.”

6. Maak met de ketenpartners in het veiligheidsdomein goede, sluitende afspraken over gegevensuitwisseling, waarbij de veiligheid van jeugdigen en gezinnen leidend is voor alle partijen. Indien burgers toestemming geven voor het uitwisselen van gegevens is dat altijd mogelijk.

Stand van zaken per juli 2021 (vakafdeling)

“De afspraken hierover zijn gemaakt en de systemen zijn daar op aangepast. Op dit moment (juli 2021) worden de convenanten m.b.t. o.a. gegevensuitwisseling herzien en aangepast.”

7. Voorkom dubbeling van signalerings- en toeleidingsstructuren.

Momenteel is een discussie gaande over het al dan niet handhaven van het GOSA-overleg na 2014. De toekomstige jeugd- en gezinsteams kunnen gebruikmaken van het CADT (Consultatie advies- en diagnose-team), onder meer in gevallen waarin de veiligheid in het geding is. Als het CADT dezelfde functie gaat vervullen als het GOSA-overleg, is handhaving van het GOSA-overleg overbodig.

Stand van zaken per juli 2021 (vakafdeling)

“Zowel CDAT als GOSA bestaan niet meer. We hebben nu een team opgeschaalde zorg, waarbij procesregisseur Jeugd & Veiligheid werkzaam zijn.

In 2017 heeft een aanbesteding van de inzet in de wijkteams plaatsgevonden. Daarbij is inzet van wijkteam-professionals gevraagd, maar ook de inzet van gedragsdeskundigen met verschillende achterliggende kennis. Door de inzet van gedragsdeskundigen is het CDAT in de afgelopen jaren vormgegeven. Momenteel wordt een nieuwe aanbesteding inzet wijkteams uitgevoerd.”

8. Stel het beleid rond het CJG als laagdrempelig inlooppunt bij.

Het CJG fungeert niet als het vooraf beoogde laagdrempelige inlooppunt voor ouders en jeugdigen met vragen over opvoeden en opgroeien. De gemeente dient ervoor te zorgen dat deze vraagbaakfunctie voor ouders en jeugdigen geborgd is, bijvoorbeeld via een digitaal portaal, en dat de beschikbaarheid hiervan onder ouders en jeugdigen bekend is. Voor de inrichting van de functie kan de gemeente bijvoorbeeld aansluiten bij landelijke initiatieven rond de ontwikkeling van CJG-websites, waarbij ruimte is voor lokaal specifieke informatie.

Stand van zaken per juli 2021 (vakafdeling)

“CJG Rijnmond heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in klantencontact om de dialoog met ouders, verzorgers en jongeren laagdrempeliger te maken. Er is geïnvesteerd in een website en een contactcentrum (Service & Contact). Het centrale telefoonnummer wordt grootschalig gebruikt en er wordt een toename gezien in het WhatsApp contact en andere digitale kanalen. Uiteraard zijn ouders ook op locatie welkom tijdens de vaste contactmomenten en de inloopsprekken.”

2.3 Evaluatie dienstverlening en governance BAR-organisatie door Berenschot

In de eerste helft van 2019 heeft onderzoeksbureau Berenschot een evaluatieonderzoek gedaan naar de ontwikkeling van de BAR-organisatie en de BAR-samenwerking tussen de drie gemeenten. De evaluatie van de BAR-organisatie is gericht op de thema's dienstverlening en governance. In het rapport wordt ingegaan op de ontwikkelingen binnen het 'sociaal domein' gedurende de afgelopen jaren, zoals de start van de BAR-organisatie, de decentralisaties vanuit de centrale overheid en managementwisselingen.

Berenschot merkt tevens op dat er ten aanzien van de prestatieafspraken 'excellente dienstverlening' bij de indicator 'tevredenheid cliënten Wmo/werk/inkomen/jeugd' geen normen zijn gesteld.

Paragraaf 3.4.3.1 van het rapport van Berenschot gaat in op de dienstverlening van de BAR-organisatie in het 'sociaal domein' en het partnerschap met de BAR-organisatie. Er is gesproken met 13 organisaties op het gebied van onder andere thuishulp, zorg, welzijn en sociale veiligheid.

Berenschot concludeert uit de gesprekken een beeld waarbij de partnerorganisaties zich negatief uitlaten over het partnerschap en de betrokkenheid met de BAR-organisatie.

- Men mist gezamenlijke doelstellingen en beleidskaders.
- Er is geen sturing, monitoring en verantwoording ten aanzien van prestaties.
- Geen gelijkwaardigheid in de samenwerkingsrelatie.

- Veel wisselingen van personeel (accounthouders). Bij jongerenwerk géén accounthouder.
- Versnippering en bureaucratie ten aanzien van de BAR: 3 gemeenten - 3 werkwijzen - 3 keer werk.
- Geen samenhang tussen de wijkteams. En geen samenhang tussen wijkteams en afdelingen.
- Geen duidelijke koppeling van budgetten aan regisseurs en aan thema's of programma's.

Overigens waren er ook positieve geluiden vanuit de partners zoals:

- Betrokken, hardwerkende, meedenkende en welwillende medewerkers.
- Goede samenwerking met ambtenaar, bestuurders en raad bij buurtpreventie.

Als reactie op bovenstaande genoemde ervaring gaf de BAR-organisatie aan dat budgetten wel gekoppeld zijn aan de wijkteams per gemeente en dat deze beheerd worden door een manager per gemeente. Nadat is vastgesteld dat de contractafspraken zijn nagekomen worden budgetten 'vrijgegeven'. Vanuit de BAR-organisatie is aangegeven dat de verbeterpunten bekend zijn en bij de nieuwe organisatiestructuur vanaf 2020 worden meegenomen. De betrokken afdeling heeft een verbeterplan opgesteld. Een aantal verbeteringen waren al, vooruitlopend op de nieuwe organisatiestructuur 'BAR2020' doorgevoerd zoals het aanstellen van Teamleiders in plaats van coördinatoren. Hierdoor kunnen de Wijkteams directer worden aangestuurd en bestaat er minder onduidelijkheid over de verantwoordelijkheden. Tevens zijn er bij de verschillende Wijkteams wijkteamondersteuners bijgekomen, is een kwaliteitsmedewerker aangesteld en zijn er kwaliteit overleggen ingevoerd om de zorg te verbeteren. Dit heeft ertoe geleid dat er meer aandacht is voor het optimaliseren van processen en het verminderen van de doorlooptijd. Dit heeft geleid tot een kleinschalig project dat op 1 september 2020 is gestart waarbinnen gekeken wordt naar het herverdelen van taken en rollen met als doel het proces integraal en efficiënt in te richten.

Ook vanuit de drie gemeenteraden wordt in paragraaf 3.4.3.2 van het rapport van Berenschot aangegeven dat men het 'sociaal domein' als aandachtspunt ziet. Hierbij wordt aangegeven dat 'kwetsbare' mensen soms naar een andere gemeente dan zijn/haar woonplaats moeten voor een intakegesprek.

Vanuit alle drie de colleges wordt het hoge personeelsverloop van medewerkers binnen het Sociale Domein als aandachtspunt genoemd. De bovengenoemde verbeteringen (extra teamleider, wijkteamondersteuners en kwaliteitsmedewerker) zorgen voor meer stabiliteit en rust binnen de wijkteams. Naar verwachting zorgt dit voor een afname in het personeelsverloop.

Berenschot concludeert bij het onderdeel prestaties 'excellente dienstverlening' op pagina 83 en 89 van haar rapport dat de inwoners van de drie gemeenten overwegend tevreden zijn over de dienstverlening van de BAR-organisatie en de organisaties die namens de BAR-organisatie werkzaamheden uitvoeren. Maatschappelijke organisaties daarentegen, zijn niet tevreden over de dienstverlening vanuit de BAR-organisatie en de wijze waarop het partnerschap met de BAR-organisatie functioneert.

Maatschappelijke organisaties missen gezamenlijke ambities en doelstellingen zoals een normering voor wanneer je het 'goed doet'. Zij hebben dringend verzocht om gezamenlijke doelen te stellen en meer integraal samen te werken aan de hand van de gestelde doelen. Gezamenlijke partners willen meer een partnerschapsrelatie dan een subsidierelatie.

2.4 Rapport Kinderombudsman 'ik ben meer dan mijn problemen'

Eind 2019 heeft de Kinderombudsman het rapport 'ik ben meer dan mijn problemen' opgesteld. Het rapport bestond uit een eerste verdieping van de data uit het eerder geleverde rapport 'als je het ons vraagt'. Het rapport richt zich op kinderen die problemen in de thuissituatie ervaren en geeft inzicht in de oplossingsrichting die de kinderen zelf aangeven. De kinderombudsman constateert dat problemen thuis een negatieve impact heeft op het welbevinden van kinderen.

De bevindingen uit het onderzoek ondersteunen de ideeën om integraal en multi-categoriaal in te steken bij hulpverlening. Voor beleid en ondersteuning betekent dit dat de hulpverlening beter afgestemd moet worden op de behoefte van kinderen en dat er altijd naar het opvoedgedrag van de ouders gekeken wordt. De Kinderombudsman wil graag weten hoe kinderen met problemen thuis het beste geholpen kunnen worden. Met de meeste kinderen in Nederland gaat het gelukkig goed. Maar er zijn ook kinderen met wie het minder goed gaat.

In het rapport staan aanbevelingen voor de organisaties in het sociale domein, voor gemeenten, voor beroepsverenigingen en voor iedere professional die besluiten neemt over het leven van kinderen.

De aanbeveling voor gemeenten is: *"Biedt in het geldende beleid ruimte voor passende, integrale en multi-categoriale aanpak"*.

Door in te zetten op integraal beleid voor het sociale domein geeft Albrandswaard aan de aanbeveling van de Kinderombudsman te herkennen en op te volgen. De gebieden Jeugdhulp, Participatiewet, WMO, maar ook welzijn, onderwijs, gezondheid, cultuur en sport worden in Albrandswaard ook beleidsmatig met elkaar verbonden. Specifiek voor jeugd is in 2020 een preventieagenda vastgesteld waarbij opvoedondersteuning een belangrijke rol speelt. Hierdoor zullen meer kinderen zich gehoord voelen en zal er een sluitende aanpak ontstaan die een positief effect heeft het welbevinden van de kinderen.

3 Uitkomsten onderzoeksvragen

3.1 Welk beleid heeft de gemeente geformuleerd ten aanzien van de Jeugdwet?

Verordening Jeugdhulp Albrandswaard 2019

Albrandswaard beschikt over een actuele verordening Jeugdhulp. Deze verordening is door de raad vastgesteld op 4 maart 2019 en met terugwerkende kracht in werking getreden per 1 januari 2019. De wettelijke grondslag van deze verordening is de Jeugdwet. In de verordening Jeugdhulp zijn alle vormen van Jeugdhulpvoorzieningen opgenomen zoals de basishulp, specialistische tweedelijnszorg en de wijkteams. Naast de bepalingen ten aanzien van de rechten en plichten van inwoners die gebruik willen maken van Jeugdhulp zijn ook de uitgangspunten bepaald waaronder gebruik kan worden van een persoonsgebonden budget (pgb). Hiermee kan een jongere (of zijn ouders/verzorgers) die in aanmerking komt voor een voorziening, de benodigde hulp zelf inkopen. De uitgangspunten zijn tot een aantal stappen terug te brengen:

- Jeugdigen en/of ouders en verzorgers melden zich bij het wijkteam.
- Gezamenlijk wordt de ondersteuningsvraag onderzocht.
- Op basis van het ondersteuningsplan wordt het type ondersteuning bepaald.
- De mogelijke inzet van Jeugdhulp wordt bepaald.
- De mogelijkheden van een pgb wordt meegenomen bij het bepalen van het ondersteuningstraject.
- De hoogte van het pgb voor formele⁶ hulp bedraagt maximaal 90% van het vastgestelde tarief van het meest passende arrangement⁷.
- Het tarief voor een pgb voor informele hulp bedraagt minimaal het minimumloon inclusief vakantiegeld en maximaal 60% (een norm die door veel gemeenten wordt gehanteerd) van het vastgestelde tarief van het passende arrangement.

3.2 Op welke wijze komt het beleid tot uiting in de beleidsnotities?

Meerjarenbeleidskader 2.0 Jeugdhulp

In 2014 heeft de gemeenteraad van Albrandswaard de tweede versie van het Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp 2015-2018 vastgesteld. Deze vormde mede de basis voor het huidige beleid. In het meerjarenbeleidskader 2.0 Jeugdhulp is een aantal onderwerpen zoals de Jeugd- en gezinsteam, gebiedsgericht werken, sturing, financiering en de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (verder) ontwikkeld. Aan de hand van dit plan kunnen doelgroepen, gemeenteraad, inwoners, zorgaanbieders en andere betrokkenen een beeld vormen van het voorgenomen Jeugdhulpbeleid van de gemeente Albrandswaard. Met het beleidskader wil Albrandswaard zware Jeugdhulp voorkomen en waar mogelijk kiezen voor lichte ondersteuning. In het stuk zijn onder meer een Visie, de uitgangspunten en de doelstellingen van de gemeente opgenomen. Albrandswaard zet bij de jeugdigen in op veilig en kansrijk opgroeien, met waar mogelijk gewenst of noodzakelijk hulp en ondersteuning. Hierbij neemt Albrandswaard de eindverantwoordelijkheid voor Jeugdhulp. Albrandswaard wil de hulp aan jeugdigen efficiënt en kwalitatief goed vorm geven en hierbij sturen op een sterk lokaal systeem dat duurzame zelfredzaamheid bevordert⁸.

Hierbij worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

1. De juiste ondersteuning, op de juiste plek, op het juiste moment.
2. De ondersteuning is van goede kwaliteit en wordt efficiënt en integraal uitgevoerd.
3. De kosten blijven binnen de beschikbare middelen.

⁶ Onder formele hulp verstaan we de hulp die wordt geboden door een organisatie, een zelfstandige zonder personeel, of een freelancer die zich richt op de ondersteuning zoals die is omschreven in het ondersteuningsplan en/of gezinsplan.

⁷ Met een arrangement wordt zorg geboden in de vorm van een traject.

⁸ Interne presentatie 2019

Albrandswaard wil de opgelegde kortingen vanuit het Rijk realiseren/opvangen door te transformeren. Het doel hierbij is om zoveel mogelijk vraaggericht bij de zorg aan te sluiten en hierbij in te zetten op een verschuiving van de intensieve specialistische zorg naar ambulante zorg. En van ambulante zorg naar inzet van eigen kracht en het eigen netwerk. De focus ligt op zelfredzaamheid, vroegsignalering en demedicalisering.

Nota Integraal beleid Sociaal Domein 2021

Op 1 februari 2021 heeft de gemeenteraad van Albrandswaard de Nota Integraal beleid Sociaal Domein vastgesteld. In dit meerjarig beleidskader is het (brede) beleid van de gemeente opgenomen op het terrein van het sociale domein voor de komende jaren. De nota maakt de samenhangende maatschappelijke doelstellingen inzichtelijk die de gemeente heeft met het sociaal domein. Albrandswaard legt met dit nieuwe beleid de focus op de transformatie in het domein en het verbeteren van de dienstverlening in samenwerking met inwoners en de maatschappelijke partners.

Albrandswaard zet in op een integrale aanpak waarbij de verschillende zorgbehoeftes in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld worden gebracht en vervolgens in samenhang integraal worden aangepakt. Hulp moet voor iedereen toegankelijk zijn en alle inwoners moeten volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. Het is belangrijk dat de betaalbaarheid van de zorg niet uit het oog worden verloren.

De nota vervangt eerdere beleidsnota's:

- Het meerjarenbeleidskader Jeugdhulp (2015-2018)
- Het beleidsplan Wmo Albrandswaard (2015-2018)
- Het beleidskader Participatiewet Albrandswaard 'Samenwerken aan werk'

3.3 Hoe verloopt de onderlinge samenwerking tussen de verschillende partijen?

Beleidsmatig gaat de Jeugdwet uit van de eigen verantwoordelijkheid, mogelijkheden en kracht: Samen met ouders en het eigen sociaal netwerk. Ook Albrandswaard volgt dit principe. Inwoners van Albrandswaard moeten dus in eerste instantie voor zichzelf zorgen. Albrandswaard heeft daarbij ook de wettelijke verplichting om preventief op te treden. Dit gebeurt onder meer door te de-medicaliseren, ontzorgen en normaliseren. Daarvoor is een omgeving nodig waarin een goede opvoeding gestimuleerd wordt en gezinnen, zorgcentra, scholen, kinderopvang en overige voorzieningen samenwerken in het belang van het kind. Integraal samenwerken en preventieve zorg staan hierbij centraal. De Jeugdwet beoogt een juiste hulp die gezamenlijk en effectief wordt gegeven: Volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur.

De afgelopen jaren is er veel gedaan om de samenwerking binnen de BAR-organisatie en tussen de BAR-organisatie en de verschillende externe partijen te verbeteren. Basis hiervoor waren de verschillende interne en externe onderzoeken die uitgevoerd zijn door onder andere Berenschot. Naar aanleiding hiervan zijn verbeterplannen opgesteld die vervolgens tot verbeteracties hebben geleid. Ook de reguliere interne werkwijze en de steeds terugkerende begrotingstekorten waren aanleiding om een aantal interne verbetertrajecten te starten. Hierbij is er een constant spanningsveld tussen het verlenen van zorg en de wijze waarop dit bekostigd moet worden.

Arrangement

Met een arrangement wordt zorg geboden in de vorm van een zorgtraject. Arrangementen zijn ingevoerd als alternatief voor het verlenen van zorg op basis van gewerkte uren. Uitgangspunt bij een arrangement is dat een samenwerkend team bestaande uit verschillende specialisten bepaalt welk traject het beste is. Een arrangement kan bestaan uit verschillende onderdelen. Het bedrag voor een traject kan oplopen van 52 tot 750 euro per week. Maar er zijn ook trajecten met hogere bedragen.

Het is belangrijk dat volume en kwaliteit van de aangeboden hulp gewaarborgd is en om regelmatig vast te stellen dat de inzet van de hulpverleners in verhouding staat tot de kosten van het arrangement. Bijvoorbeeld in het geval dat er een aantal weken geen contact is geweest met een cliënt maar hier wel voor betaald is omdat dit onderdeel uitmaakt van het arrangement. De casusregisseurs stellen vast of de afspraken met betrekking tot de arrangementen worden uitgevoerd.

Preventieve Jeugdzorg CJG

Het centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is een stichting waarbij 14 gemeenten in de regio Rijnmond zijn aangesloten. Namens deze gemeenten zitten 14 wethouders in de “raad van publiek belang”. De jeugdgezondheidszorg is een wettelijke taak voor kinderen van 0 tot 18 jaar. Het betreft met name preventieve jeugdzorg waarbij schoolartsen en het consultatiebureau betrokken zijn. Het CJG is vertegenwoordigd in het voorbereidingsteam dat onderdeel uitmaakt van het Wijkteam.

Het taakveld van het CJG bestaat uit het bieden van een basispakket en indien gewenst een aanvullend pakket. Het basispakket wordt bekostigd met een vast bijdrage per inwoner per aangesloten gemeente. Het aanvullend pakket betreft maatwerk waarvoor een extra bijdrage verschuldigd is.

Het CJG hecht veel waarde aan preventieve begeleiding in de jeugdzorg om zo verergering van een gezinsituatie in de toekomst te voorkomen. Het CJG Rijnmond gaat ook in lijn met de Jeugdwet uit van integrale samenwerking waarbij ingezet wordt vanuit het consultatiebureau, de schoolarts, vaccinaties, een pedagoog, prenatale huisbezoeken en samenwerking met de huisartsen en het Wijkteam. Verwacht wordt dat hiermee de werkdruk van de Jeugdhulp in de toekomst wordt beperkt. Vanuit het CJG is de zorg uitgesproken met betrekking tot de lange wachtlijsten. Hierdoor kunnen beperkte problemen escaleren. Of er komen jongeren door de wachtlijsten, door het gebrek aan plaats in de reguliere basiszorg, terecht in de (duurdere) specialistische zorg. Een ander aandachtspunt binnen de BAR-organisatie is de huidige organisatiestructuur met meerdere besturen waarbij de prioriteitsstelling ten aanzien van preventieve jeugdzorg soms niet gelijkloopt. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat alle besturen steeds meer inzetten op preventie.

Integrale aanpak

De komende jaren wordt sterk ingezet op het verder doorontwikkelen van de preventieve en integrale aanpak van de Jeugdhulp. Op dit moment is er bij ongeveer 20% van de verstrekte Jeugdhulp sprake van een integrale aanpak. Een integrale aanpak houdt in dat er meerder partijen betrokken zijn bij de Jeugdhulp zoals bijvoorbeeld schuldhulpverlening, de school, ouders en huisarts. Uitgangspunt is dat wanneer in een vroeg stadium hulp (integraal) wordt geboden veel problemen in de toekomst kunnen worden voorkomen. In 2020 was deze integrale aanpak nog niet volledig geïmplementeerd, waardoor de zorg met name vanuit één instantie werd verleend en gericht was op hulpverlening bij een actueel probleem. Een voorbeeld van een integrale, preventieve aanpak is dat al op het consultatiebureau door gericht vragen te stellen kan worden bepaald of er mogelijk problemen kunnen ontstaan in de toekomst. Vanuit de BAR-organisatie is er de overtuiging dat met een meer integrale, preventieve werkwijze veel toekomstige zorg beperkt of zelfs voorkomen kan worden. Gezinnen worden in een vroeg stadium gemonitord op huidige en toekomstige risico's waarbij alle aspecten van een gezin worden meegenomen zoals sociale achtergrond, kansen op de arbeidsmarkt, gezondheid en financiële mogelijkheden. Belangrijk hierbij is dat niet alleen bij het gezin sprake is van een integrale aanpak maar ook bij de hulpverleners zelf. Door het invoeren van de één loket gedachte waarbij via één nummer en één loket centraal hulp kan worden gevraagd aan alle betrokken instanties. Nu is nog een deel van de hulpverlening gestandaardiseerd. In de toekomst zou er meer maatwerken geleverd moeten worden.

De afgelopen jaren is binnen Maatschappij gewerkt aan de ‘één loket’ aanpak. Hierbij wordt gewerkt aan een integrale wijkgerichte toegang en ondersteuning op het gebied van de Participatiewet, WMO en Jeugdhulp. Doel is om de bereikbaarheid, overdrachtsmomenten en integrale samenwerking te optimaliseren.

Tevens loopt het project Gids⁹. Hierbij wordt verder aandacht besteed aan het procesmatig werken, de communicatie, personeel en dataverkeer. Ook het kostenpakket wordt meegenomen. Uiteindelijk streeft het cluster Maatschappij naar een meer efficiënte werkwijze waardoor meer zorg kan worden gegeven met minder geld. Dit is meegenomen in de aanbestedingen die in 2021 plaatsvindt. Momenteel worden ook de inkoop WMO per 2022, de aanbesteding van de lokale Jeugdhulp (2023) en regionale Jeugdhulp (2023) voorbereidt.

De één loket gedachte is een vervolg op het project Vraagwijzer dat via de Stichting Welzijn Albrandswaard al langer liep binnen Albrandswaard.

De één loketgedachte heeft door de Coronacrisis vertraging opgelopen. Zo is er in 2020 nog een folder gepubliceerd waarin drie contactadressen werden genoemd bij drie verschillende instanties. Hierdoor ontstond bij cliënten soms verwarring over de juiste aanmeldingsroute. De één loketgedachte oftewel 'integrale intake' wordt ook in 2021 en latere jaren verder uitgewerkt.

Wijkteam

Het wijkteam vormt een belangrijke schakel bij het aanbieden van lokale Jeugdhulp maar ook bij het aanbieden voor hulp aan volwassenen. Zij vormt het eerste contact met de inwoners en heeft daarom een belangrijke taak ten aanzien van het signaleren van de behoefte aan hulp, het vervolgens regisseren van deze hulp en het verlenen van basishulp. Deze basishulp wordt onder meer gegeven aan jongeren die te maken hebben met bijvoorbeeld lichamelijke en/of psychische problemen.

Het wijkteam zorgt ook voor hulp aan jongeren met een beperking die extramurale zorg behoeven. 40% van de Jeugdhulp wordt ingezet via de huisarts/jeugdarts of jeugdbescherming.

Aansturing van het wijkteam wordt gedaan door de teamleider. De teamleider worden aangestuurd door een manager maatschappij. De contractmanager monitort de afspraken en de naleving ervan.

In 2020 is in opdracht van de BAR-organisatie begonnen met een evaluatie van de wijkteams door het (externe) Adviesorganisatie Hiemstra & De Vries. Deze evaluatie is mede gebruikt is voor de komende aanbestedingen in 2022 en is ook benut voor het opstellen van een visie op het wijkgericht werken. De visie op het wijkgericht werken is onderdeel van de nota integraal beleid Sociaal Domein die in 2021 door de gemeenteraden is vastgesteld. Eind 2021 lopen de verschillende contracten met de moederorganisaties af.¹⁰

Vanuit de BAR-organisatie wordt gestreefd naar zoveel mogelijk standaardisatie bij de wijkteams zodat de aansturing zo efficiënt en procesmatig mogelijk kan plaatsvinden.

Hierbij dient naast de nieuwe aanbestedingen ook aandacht besteed te worden aan de wijze waarop intake plaatsvindt. Met name tijdens de Coronacrisis werd duidelijk dat er nog documenten gebruikt worden en dat hierdoor veel handwerk is. Bijvoorbeeld het uitdraaien, ondertekenen en kopiëren van formulieren en deze vervolgens inscannen en archiveren.

Vorbereidingsteam

In 2018 is er een voorbereidingsteam opgericht als onderdeel van het wijkteam. Het voorbereidingsteam bestaat uit casusregisseurs, gedragsdeskundigen vanuit de wijkteams en jeugdverpleegkundigen. Het voorbereidingsteam komt regelmatig bijeen om de huidige en met name de toekomstige workload te bespreken en de urgentie van de verschillende meldingen voor zorg te bepalen. De caseloads van medewerkers zijn gevuld en er zijn wachtlijsten voor nieuwe meldingen. Binnen het voorbereidingsteam moet voortdurend de urgentie van hulpverzoeken worden bepaald om zodoende de juiste hulp tijdig te kunnen geven.

---

⁹ Dit interne project loop sinds 2019 binnen het Cluster Maatschappij. Door het project moet uiteindelijk wijkgerichte integrale toegang en ondersteuning worden bereikt. Bij het project betreft onderdelen als Frontoffice, Backoffice, communicatie, personeel, juridische aangelegenheden en automatisering. De uiteindelijke doelstellingen zijn: Dichterbij de burger hulp verlenen, efficiënter werken in de keten, kostenreductie, eigen verantwoordelijk en kracht en bevorderen van de zelfredzaamheid.

¹⁰ Dit was oorspronkelijk tot 2020. In de loop van 2020 is besloten om de contracten met nog één jaar te verlengen.

Er zijn hiervoor richtlijnen nodig om de urgentie op een uniforme en 'eerlijke' wijze te kunnen bepalen. De teamleiders spelen hierbij een belangrijke rol. De wachtlijsten zorgen er voor dat er binnen de onderlinge samenwerking belangenverstrengeling kan bestaan bij het bepalen van de urgentie en de wijze van behandeling.

Vanuit de vakafdeling is aangegeven dat er behoefte is aan meer innovatieve integrale samenwerking tussen alle huidige betrokken partijen maar ook met 'nieuwe' partijen zoals consultatiebureaus, scholen en huisartsenposten. Bijvoorbeeld door een vast aanspreekpunt te hebben op een huisartsenpost. Hierbij zal ten alle tijden het kind en zijn/haar omgeving centraal moeten staan.

De afgelopen jaren is heel veel geïnvesteerd om de samenwerking te verbeteren, door het aanstellen van wijkteamondersteuners, teamleiders, kwaliteitsmedewerkers en het invoeren van meer overlegstructuren. Begin 2021 is de Nota Integraal beleid Sociaal Domein vastgesteld door de raad. De partners in de samenleving is gevraagd hiervoor input te leveren. Een complex punt in de Jeugdwet is dat er verschillende partijen zijn die een indicatie kunnen afgeven (denk aan huisartsen en jeugdartsen). Hierdoor kan zorg niet volledig vanuit één centraal punt worden geregeld.

Wachtlijsten

Vanuit de wijkteams wordt de doorverwijzing door de huisarts getoetst. De wachttijd voor reguliere zorg door het wijkteam is op dit moment maximaal 15 weken. De wachtlijsten voor gespecialiseerde GGZ zorg zijn langer hetgeen weer extra druk geeft op de basiszorg. Voor hulpverlening is 15 weken een (te) lange tijd.

De huidige achterstanden zijn deels ontstaan tijdens de Coronacrisis die leidde tot een piek in de zorgaanvragen. Het is belangrijk dat de wachtlijsten snel verdwijnen om verdere escalatie bij hulpzoekenden te voorkomen. Het wegwerken van de wachtlijsten is te versnellen door extra hulpverleners in te zetten. Dit wordt echter beperkt door het ontbreken van (extra)budgetten en gekwalificeerde medewerkers.

3.4 Op welke wijze worden het college en de raad over de uitvoering van de Jeugdwet geïnformeerd?

Naast de verordening en overige beleidsstukken wordt het college en de raad geïnformeerd via de Planning en Control cyclus (Begroting, jaarrekening en tussenrapportages) en de rapportage cluster Maatschappij.

Begroting 2021

Inwoners van Albrandswaard kunnen bij één loket terecht voor een integrale aanpak en ondersteuning (integrale toegang) De gemeente streeft hierbij naar een passende ondersteuning voor iedereen die dit niet op eigen kracht kan.

Aan de hand van het vastgestelde Integraal beleid sociaal domein" wordt in 2021 verder ingezet op de transformatie: Het versterken van de integrale benadering:

- Vroegtijdiger signaleren;
- Het vroegtijdig inzetten van lichtere vormen van hulp en het bieden van passende basisondersteuning;
- Het versterken van preventie;
- Ruimte geven aan innovatie;
- De-medicalisering;
- Afname specialistische hulpverlening/tweedelijnszorg.

Voor Jeugdzorg is voor 2021 een bedrag opgevoerd van 4.7 miljoen euro, voor 2022 en bedrag van 4.3 miljoen euro en de twee jaren hierna 4.1 miljoen euro.

Albrandswaard neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond met een stemhouding van 3,125%. De gemeente heeft bestuurlijke inbreng als lid van het algemeen bestuur (AB). Met het deelnemen aan de regeling wil Albrandswaard specialistische zorg en 7/24 crisisopvang beschikbaar

houden. Daarnaast kunnen schaalvoordelen gerealiseerd worden en het delen van kennis en expertise. De GR heeft tot taak de gemeenschappelijke inkoop van Jeugdhulp zodanig vorm te geven dat lokale ambities kunnen worden gerealiseerd. De visie en doelen van de GR zijn daarmee een optelsom van de beleidsvoornemens van de deelnemende gemeenten. Vanuit de kwartaalcijfers constateren het college dat de uitputting van het budget vooralsnog conform begrotingswijziging 2020 verloopt.

Jaarrekening 2020 Albrandswaard

In de jaarrekening 2020 wordt in paragraaf 7.3 ingegaan op het onderdeel Jeugdzorg. In 2019 en 2020 is ingezet op preventie en vroeg signalering, dat de buurtsportcoach een signalerende functie heeft en in nauw contact staat met het jongerenwerk, de verenigingen, het onderwijs, overige organisaties én het wijkteam. Voor jeugd is een preventieagenda opgezet waarbij nauw wordt samengewerkt met het CJG. Met de vaststelling van het integrale beleid sociaal domein eind 2020/begin 2021 is de transformatieopgave ook beleidsmatig vastgesteld. Uit het financiële overzicht in de jaarrekening (wat heeft het gekost?) blijkt dat er op taakveld 6.72, baten en lasten bij elkaar opgeteld een tekort was van 637.000 euro.

Bestuursrapportage cluster Maatschappij

Eind 2017 is gestart met het ontwikkelen van een nieuwe Bestuursrapportage Maatschappij, die gekoppeld is aan de P & C cyclus. In de rapportage zijn onder andere kengetallen opgenomen over participatiewet, Wmo en wijkteams, Persoonsgebonden budgetten (Pgb's) en verstrekte Zorg in Natura (ZIN). De afgelopen jaren is de rapportage verder ontwikkeld en geoptimaliseerd. Daarnaast zijn er diverse bijeenkomsten en presentaties gehouden om het huidige en toekomstige beleid toe te lichten en de raad te informeren.

De doelen voor de Jeugdhulp zijn SMART geformuleerd en worden gemonitord op basis van Kritieke prestatie indicatoren (KPI's). Er wordt aandacht besteed aan sturing en de monitoring in de periodieke overleggen met aanbieders. Door de complexiteit van de lokale en regionale Jeugdhulp is de sturing een punt dat continu in ontwikkeling is.

3.5 Budget

Vanaf het begin van het decentraliseren van de Jeugdhulp is er een uitdaging om de Jeugdhulp te bekostigen uit de bestaande budgetten. Voor de komende jaren zet het college, met de nota Samen leven in Albrandswaard, in op preventief jeugdbeleid. Door netwerksamenwerking wil het college samen met alle partners in het veld innovatieve aanpakken ontwikkelen¹¹. Zoals met het bij Uiteindelijk moet dit leiden tot een mindere vraag naar zorg in de toekomst met hierdoor meer beheersbare kosten.

Risico's uitvoering Jeugdhulp

Ten aanzien van de Jeugdhulp zijn onder meer de volgende risico's benoemd:

1. De omvang van het rijksbudget is onzeker en zal de komende jaren onzeker blijven. De risico's van tekorten liggen bij de gemeente. Tekorten moeten uit de overige eigen middelen worden gedekt.
2. Het rijk verwacht een daling van de vraag naar Jeugdhulp als gevolg van preventief beleid en heeft vooruitlopend hierop de budgetten verlaagd. Echter, preventief beleid kan ook tot gevolg hebben dat de vraag juist toeneemt als gevolg van het benaderen van personen. Ook kan de vraag door externe factoren toenemen zoals (jeugd)werkeloosheid als gevolg van laagconjunctuur.
3. Veel hulp wordt ingekocht en de kosten hiervan kunnen stijgen als gevolg van economische factoren zoals krapte op de arbeidsmarkt en duurdere zorg. Ook hiervan liggen de financiële risico's bij de gemeente.

---

¹¹ Zie ook 3.3 'preventieve Jeugdzorg CJG' en 'Integrale aanpak'.

4. Het Centraal PlanBureau (CPB) heeft er in een notitie op gewezen dat decentrale uitvoering gepaard gaat met naar verhouding hoge uitvoeringskosten. Bijvoorbeeld als gevolg van ‘versnippering van kennis en inkoopmacht’.

3.5.1 Op welke wijze komt het budget tot stand?

Bij het opstellen van de jaarlijkse begrotingscijfers wordt in de regel voortgegaan op de bestaande budgetten en jaarresultaten. De voorgaande begroting vormt de basis voor de nieuwe begroting. Het is hiermee een continu voortschrijdend proces. In de loop van het jaar wordt de begroting aangepast op de werkelijke aantallen en budgetten voor hulpverzoeken. Deze aanpassingen vinden plaats in de tussenrapportages en de Voorjaarsnota. De laatste stand van zaken of het ontstaan van tekorten bepaalt de nieuwe begroting. Vanaf 2018 is de wijze van bekostiging van de jeugdzorg sterk gewijzigd. Daar waar in het verleden sprake was van ‘uurtje-factuurtje’ wordt nu een traject aangeboden in de vorm van een ‘arrangement’. Er is sprake van resultaatbekostiging. Het aanbieden van een arrangement is één van de maatregelen tegen het steeds maar uitlopen van de kosten van hulpverlening. Er is sprake van een zekere afbakening van de kosten voor individuele zorg. Het aanbieden van arrangementen kan ook nadelen hebben zoals bijvoorbeeld het ‘overvragen’ bij het afsluiten van het arrangement. Hiermee wil de aanvrager voorkomen dat het toegekende budget achteraf onvoldoende is. Een ander nadeel is dat in sommige gevallen het arrangement volledig is aangevraagd en toegekend maar in de praktijk niet volledig wordt benut.

3.5.2 Blijft de uitvoering binnen het beschikbare budget?

Albrandswaard streeft naar een kleine uitvoeringsorganisatie, gericht op regievoering. Hierbij streeft Albrandswaard naar budgetneutraal werken waarbij inzet aan de voorkant (preventieve en een integrale aanpak) noodzakelijk is om een duurzaam rendement te halen. Het blijft moeilijk om de effecten hiervan in de toekomst concreet meetbaar te maken. De afgelopen jaren hebben de budgetten voor Jeugdhulp regelmatig tekorten laten zien. Hierdoor moest het budget telkens weer opgehoogd worden. Uit het financiële overzicht uit de jaarrekening 2019 (wat heeft het gekost?) blijkt bij onderdeel 7.4, dat de baten en lasten bij elkaar opgeteld een tekort geven van 415.000 euro.

Mogelijke oorzaken van stijgende uitgaven:

- De landelijke taakstelling bij het overhevelen van de Jeugdhulp naar gemeenten ging gepaard met een bezuinigingstaakstelling van de overheid. Gemeenten hebben door de extra taak opstartkosten zoals voor het inrichten van de organisatie het opleiden en aantrekken van personeel.
- Het complexer worden van de hulpvraag/zwaardere problematiek waardoor de kosten hoger worden.
- Gemeenten krijgen budgetten van het Rijk op basis van kengetallen en niet op basis van individuele zorgaanvragen.
- Het meer laagdrempelig maken van de zorg heeft ertoe geleid dat meer mensen hun weg weten te vinden naar de zorg en er daardoor ook meer zorgaanvragen komen.
- Meer diagnoses vanuit de hulpverlening leiden ook tot meer vraag naar zorg. Zo was in 2007 nog ruim 1,5% van de leerlingen in Nederland officieel dyslectisch. In de jaren hierna liep dit op tot ruim 10%¹².
- Ouders en verzorgers van kinderen zijn de afgelopen decennia veel mondiger geworden. Mensen die hulp zoeken eisen nu op voorhand al een pgb omdat “zij hier recht op hebben” en accepteren geen nee. In Albrandswaard komt hierbij dat relatief veel inwoners een goede opleiding en werkomgeving hebben waardoor zij zich de wettelijke regels al voor het indienen van een verzoek eigen hebben gemaakt.

---

¹² Komenskypost.nl, Prof. dr. Anna Bosman (hoogleraar ‘Dynamiek van leren en ontwikkeling’)

Het wijkteam bepaalt wat de zorgvraag is en de zwaarte ervan. Zij bepalen echter niet de behandelmethodes. Het wijkteam beschikt over een sjabloon met verschillende behandelingsmethodes.

Deze variëren van licht naar zwaar. Ze kiezen hieruit in overleg met de verschillende hulpverleners een passend arrangement. Lokaal zijn er budgetten voor zorg in natura (is de grootste kostenpost). Het wijkteam beoordeelt welke zorgaanbieder het beste is. Er zijn pgb's en er is een budget inzet wijkteams. Uit het laatstgenoemde budget worden de 5 hoofdaanbieders van zorg (moederorganisaties) betaald. Er vinden regelmatig budget-overleggen plaats.

De afgelopen jaren heeft de vakafdeling in samenwerking met Financiën onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om weer te gaan begroten op basis van goed gecalculerde verwachte aantallen. Dit kan door uit de bestaande database de klanten te halen en op basis daarvan te begroten. Hiermee worden begrote bedragen realistischer. Vanaf 2020 is hier binnen de BAR-organisatie al aan gewerkt met de ondersteuning van de afdeling Informatiemanagement.

Grote wijzigingen in bekostiging en / of zorggebruik kunnen echter altijd zorgen voor een trendbreuk waardoor kosten alsnog moeilijk zijn te voorspellen, zoals dit jaar bij COVID-19 het geval is. De verwachting is wel dat op termijn met de nieuw begrotingswijze beter kan worden begroot.

Naast een reële begroting blijft het van belang om controle uit te oefenen op de onderbouwing van de gedeclareerde uren. Met name daar waar de geleverde zorg plaatsvindt in de vorm van declarabele uren. De afgelopen jaren was het niet altijd mogelijk om facturen tijdig en adequaat te controleren. Urenverantwoording en facturen werden niet altijd tijdig ingediend. De vakafdeling is zich hier van bewust en voert gesprekken met de zorgaanbieders. Dit heeft wel tot verbeteringen geleid. Bij de komende aanbesteding wordt hier rekening mee gehouden.¹³

Op 1 juni 2021 hadden de partijen die personeel leveren voor het wijkteam Albrandswaard als volgt gedeclareerd:

Enver:	t/m april 2021
Youz:	nog helemaal niet over 2021
Antes:	nog helemaal niet over 2021
MEE:	t/m maart 2021
Vivenz:	t/m april 2021

Er waren dus 2 (beide GGZ) aanbieders die op 1 juni 2021 nog geen declaratie hadden ingediend. Door het niet tijdig indienen van declaraties heeft de teamleider van het wijkteam geen actueel zicht op de uitputting van het budget en kan hij/zij dan ook niet goed beoordelen er sprake is van onderuitputting waarmee een extra persoon ingezet kan worden of dat er toekomstige overschrijdingen dreigen van het budget.

Hierover zijn in 2021 meerdere gesprekken gevoerd met de aanbieders. Het is nodig dat er in de toekomst sneller overleg plaatsvindt over facturatie en andere zaken zodat accuraat kan worden ingegrepen bij dreigende budgettaire en personele wijzigingen.

In 2021 / 2022 vindt er opnieuw een aanbesteding plaats van de lokale Jeugdhulp. De bestekken, de aanbestedingen en de daaruit volgende contracten zullen bepalend zijn voor de wijze waarop hulp wordt verleend, kosten worden gedeclareerd en kosten worden verantwoord.

---

¹³ Zie ook aanbeveling 4 , Hoofdstuk 4.2 van dit rapport.

De afgelopen jaren waren er nog steeds wachtlijsten voor de verschillende arrangementen. Aanbieders hebben wachtlijsten vanwege beperkt beschikbare capaciteit en/of beperkt beschikbaar personeel. De gemeente kan hier slechts beperkt invloed op uitoefenen, doordat een deel van de wachtlijst ligt in de regionale zorg. Daarnaast melden niet alle gebruikers zich bij de gemeente, maar ook bij de huisarts of gecertificeerde instellingen.

Wachtlijsten brengen risico's met zich mee. Zo is er het risico dat de problemen van mensen die hulp vragen verergeren waardoor er in een later stadium meer en duurdere zorg nodig is. Ook kan de druk op andere vormen van zorgverlening die wellicht sneller geleverd kan worden toenemen. Tenslotte kan, in de wetenschap dat bij het aflopen van een arrangement het kind wederom op een wachtlijst zal belanden wanneer het zorgtraject uitloopt, bij de aanvraag van een arrangement al een langer traject aangevraagd worden dan in beginsel nodig hetgeen ook kostenverhogend kan werken. De wachtlijst problematiek is ook complex. Hiervoor zijn meerdere oorzaken, zoals een toename van het aantal hulpvragen en een toename van de zwaarte van de hulpvragen. Het terugdringen van het aantal zorgaanvragen en de zwaarte hiervan vormt een belangrijk onderdeel van de meer preventieve en integrale aanpak van de hulpverlening. Hierbij moeten de verschillende zorgaanbieders lokaal en regionaal intensief en gezamenlijk hulp verlenen.

4 Conclusie en aanbevelingen

4.1 Conclusie

Het decentraliseren van de Jeugdhulp heeft een grote impact gehad op de uitvoering van deze zorgplicht. Taken en verantwoordelijkheden bij gemeente Albrandswaard zijn ingrijpend veranderd. Dit had grote gevolgen voor de financiering van deze hulp en de financiële risico's die hieraan verbonden zijn.

Het cluster Maatschappij is één van de grootste onderdelen van de gemeentelijke organisatie die vele vormen van zorg en ondersteuning verleent. De veranderde taken hebben gezorgd voor veel extra werk en de hierbij komende werkdruk. Dit laatste heeft weer gevolgen voor het personeelsverloop en het ziekteverzuim. De afgelopen jaren stond het cluster Maatschappij breed in de belangstelling van de politiek en zijn er diverse onderzoeken uitgevoerd. Aan de hand van deze onderzoeken zijn ten aanzien van de Jeugdhulp verbeterplannen opgesteld en uitgevoerd. Het blijft een voortdurende uitdaging om een juiste balans te vinden tussen het geven van de juiste, noodzakelijk geachte hulp en de hiervoor beschikbare budgetten.

- Er is de afgelopen jaren hard gewerkt en veel gedaan om binnen de budgetten uitvoering te geven aan de Jeugdwet. Het volledig oplossen van alle knelpunten vergt een lange periode.

Albrandswaard heeft de afgelopen jaren veel nieuw beleid ontwikkeld ten aanzien van de Jeugdhulp. Ook is gestart met het in beeld brengen van de werkprocessen als onderdeel van procesmanagement. In 2019 is de nieuwe verordening Jeugdhulp 2019 Albrandswaard vastgesteld. Begin 2021 is de nota integraal beleid Sociaal domein door de raad vastgesteld waarbij de partners in de samenleving gevraagd is input te leveren. In dit meerjarig beleidskader is het (brede) beleid van de gemeente opgenomen op het terrein van het sociale domein voor de komende jaren. Daarnaast lopen er afzonderlijke trajecten zoals een project GIDS waarbij invulling wordt gegeven aan de één loket gedachte.

Een steeds terugkerend onderdeel binnen het cluster Maatschappij is de samenwerking tussen de verschillende organisatieonderdelen en overige externe partijen. Er is heel veel geïnvesteerd om deze samenwerking te verbeteren, bijvoorbeeld door het aanstellen van wijkteamondersteuners, teamleiders, kwaliteitsmedewerkers en het invoeren van meer overlegstructuren.

Een complex punt in de Jeugdwet is dat er verschillende partijen zijn die een indicatie kunnen afgeven (denk aan huisartsen). Hierdoor kan zorg niet volledig vanuit één centraal punt worden geregeld. Er is ondanks de verbeterlagen (nog) geen optimale samenwerkingsvorm tussen alle partijen. Dit komt met name doordat de hulpverlening over een aantal afdelingen, teams en externe partijen verdeeld is en elke groep net weer andere belangen heeft. De hulpverlening is ook over verschillende locaties, zowel intern als extern verspreid.

- Samenwerking tussen de verschillende partijen krijgt steeds meer vorm. Er is nu periodiek overleg met de organisaties die betrokken zijn in het wijkteam en de aanbieders van de Jeugdhulp. In deze gesprekken staat de samenwerking en de doorontwikkeling centraal. De nadruk hierbij ligt op preventieve, integrale samenwerking.

Verschillende landelijke onderzoeken hebben uitgewezen dat een preventieve integrale aanpak van de Jeugdhulp op de lange termijn het meest effectief is en ook op de lange termijn tot kostenbeheersing moet leiden. Zowel bestuurlijk als binnen de BAR-organisatie is deze gedachte het uitgangspunt bij beleid en uitvoering. In de nota *integraal beleid sociaal domein* wordt inzichtelijk gemaakt welke samenhangende maatschappelijke doelstellingen Albrandswaard als gemeente gaat hanteren en met welke opgaven de gemeente Albrandswaard de komende jaren aan de slag gaat. In de nota worden de ambities en doelstellingen verder uitgewerkt. Ook zijn extra geldmiddelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van dit traject.

Tevens loopt het project Gids¹⁴. Hierbij wordt verder aandacht besteed aan het procesmatig werken, de communicatie, personeel en dataverkeer. Momenteel worden ook de inkoop WMO per 2022, de aanbesteding van de lokale Jeugdhulp (2023) en regionale Jeugdhulp (2023) voorbereidt. De één loket gedachte is een vervolg op het project Vraagwijzer dat via de Stichting Welzijn Albrandswaard al langer liep binnen Albrandswaard.

- Alle partijen zijn het erover eens dat een integrale preventieve aanpak van de Jeugdhulp voor het kind het beste is. Uiteindelijk moet dit leiden tot een beheersbare kostenstructuur.

In 2020 bestonden er nog wachtlijsten voor het aanbieden van basishulp. De wachtlijsten leiden tot ongewenste risico's zoals het verergeren van de hulpbehoefte bij het kind omdat deze niet direct geholpen kan worden. De lijsten worden gebruikt voor prioriteitsstelling. Er zijn ook wachtlijsten bij de aanbieders door beperkt beschikbare capaciteit en/of beperkt beschikbaar personeel, de invloed hierop door de gemeente is zeer beperkt.

De (financiële) relatie tussen het wijkteam en de gecontracteerde zorgaanbieders is niet altijd optimaal geweest. Het tijdig en juist aanleveren van de facturen met een goede onderbouwing van de geleverde diensten met een urenonderbouwing leidde soms tot discussie.

Inmiddels zijn er op dit gebied betere afspraken gemaakt maar nog niet alle verantwoordingen voldoen aan de eisen van de gemeente (BAR-organisatie). In 2022 vindt er een nieuwe aanbesteding plaats waarbij dit aspect extra aandacht krijgt. De nieuwe aanbesteding van de Jeugdhulp moet bijdragen aan een betere kostenbeheersing. En ook de periodieke gesprekken die er nu zijn moeten zorgen dat de contractuele afspraken beter nagekomen worden (hierover is men inmiddels sneller in gesprek met elkaar).

De afgelopen jaren waren er regelmatig overschrijdingen van budgetten op de gemeentelijke begroting met betrekking tot de Jeugdhulp. Vanuit de verschillende organisatieonderdelen zijn er visies ten aanzien van het terugdringen en beheersbaar maken van de kosten. Een aantal hiervan is al uitgevoerd of nog in uitvoering. De verschillende opvattingen over het beheersbaar maken van de kosten 'overlappen' elkaar. Vanuit het bestuur wordt voornamelijk ingestoken op een preventieve, integrale aanpak van de Jeugdhulp. Deze integrale aanpak moet op termijn leiden tot beheersbare kosten ten aanzien van de Jeugdhulp. Samen met de afdeling Financiën wordt gewerkt aan een realistische begroting waarbij niet alleen wordt gekeken naar de kosten van de voorgaande jaren maar wordt begroot op basis van trends in het klantenbestand en de wachtlijsten van dit moment. Hierdoor kan veel beter geanticipeerd worden op toekomstige uitgaven en ontvangsten. Een ander belangrijk onderdeel is de één loket gedachte waarbij direct alle hulpverzoeken gemeente-breed centraal binnenkomen en waarbij bijvoorbeeld hulp bij huiselijk geweld, leerproblemen en schuldenproblematiek als één zorgtraject wordt aangeboden. Er zijn verschillende mogelijkheden om kosten terug te dringen en beheersbaar te maken. Deze mogelijkheden hebben op verschillende termijnen een effect. Een integrale en preventieve benadering heeft effect op de langere termijn.

Voor de contractmanager en teamleiders is in control zijn en een volledige verantwoording van uitgevoerde werkzaamheden geven een belangrijk aandachtspunt. Toekomstige tekorten op de Jeugdhulp kunnen deels worden voorkomen door het oppakken van een adequate controle op de geleverde zorg. Dit is één van de mogelijkheden om het proces van de Jeugdhulp effectiever en efficiënter te laten verlopen. In 2018 heeft de overstap naar resultaat financiering plaatsgevonden.

---

¹⁴ Dit interne project loop sinds 2019 binnen het Cluster Maatschappij. Door het project moet uiteindelijk wijkgerichte integrale toegang en ondersteuning worden bereikt. Het project betreft onderdelen als Frontoffice, Backoffice, Communicatie, Personeel, juridische aangelegenheden en Automatisering. De uiteindelijke doelstellingen zijn: Dichterbij de burger hulp verlenen, efficiënter werken in de keten, kostenreductie, eigen verantwoordelijk en kracht en bevorderen van de zelfredzaamheid.

Zowel lokaal als regionaal wordt de huidige manier van inkopen van Jeugdhulp geëvalueerd. Met behulp van de inzet van contractmanagement voor het monitoren van de huidige dienstverlening en gesprekken met zorgaanbieders hierover, worden de voorbereidingen getroffen voor een nieuwe aanbesteding die moet leiden tot nieuwe contracten per 2022.

Tenslotte kan ook sturen op afschaling van zorg (wanneer dat kan) en sturen op een efficiëntere en effectievere uitvoering, bijvoorbeeld door sturen op uitkomsten zorgen voor een meer efficiënt proces (procesmanagement). Ook op dit punt zijn al veel stappen gezet. De doelen voor de Jeugdhulp zijn SMART geformuleerd en worden gemonitord op basis van Kritieke prestatie indicatoren (KPI's). Er wordt aandacht besteed aan sturing en de monitoring in de periodieke overleggen met aanbieders. Door de complexiteit van de lokale en regionale Jeugdhulp is de sturing een punt dat continu in ontwikkeling is. De vakafdeling gaf aan dat verbeterpunten die voortkomen uit interne en externe evaluaties zijn meegenomen in de *Nota Integraal Beleid Sociaal Domein* en daar waar dit aan de orde is ook worden meegenomen in de nieuwe aanbesteding. Een optimale beheersing van geleverde prestaties en de hierbij behorende kosten draagt mede bij aan een efficiëntere en effectievere uitvoering van de Jeugdhulp.

4.2 Impact van de Coronacrisis

De coronacrisis (Covid-19 pandemie) heeft grote impact op de uitvoering van de jeugdzorg en de maatschappelijke ondersteuning binnen Albrandswaard. Aanbieders hebben zorg op alternatieve wijze moeten aanbieden of soms zelfs niet kunnen leveren. De zorg die op reguliere wijze plaatsvond, moest uiteraard voldoen aan de coronamaatregelen. Afspraken moeten vaker af worden gezegd op het moment dat een van de betrokkenen klachten heeft. Daarnaast heeft corona ook invloed gehad op de zorgvraag. Deze nam toe als gevolg van onder andere het vele thuiswerken en leren hetgeen in een aantal gevallen zorgde voor spanningen in en rond het gezin. Onderzoeken (Nederlands Jeugd Instituut) bevestigen dat jongeren en jongvolwassenen door de coronamaatregelen, meer dan andere leeftijdsgroepen, mentale gezondheidsproblemen zoals eenzaamheid, somberheid en angst ervaren. Daarom zijn er door het Rijk extra middelen vrijgemaakt voor gemeenten om jongeren en jongvolwassenen in coronatijd meer perspectief te bieden.

Albrandswaard heeft zelf ook extra inzet geleverd om tijdens de coronacrisis goede jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning te bieden, bijvoorbeeld door extra maatschappelijke opvang te regelen. Door de beperkingen in het persoonlijke contact, verlopen sommige hulpverleningstrajecten wel trager dan onder andere omstandigheden. Ook zijn niet alle inwoners digitaal vaardig genoeg om via videobellen adequate hulpverlening te kunnen bieden. Mensen wachten soms ook langer met het aankloppen voor hulp, wat het vroegtijdig en snel in kunnen spelen op problemen bemoeilijkt.

De coronacrisis is nog niet voorbij. Ook in 2022 zal Albrandswaard en de aanbieders van zorg de financiële effecten van de coronacrisis ondervinden.

4.3 Aanbevelingen

Het algemene beeld is dat er binnen de BAR-organisatie en het wijkteam ontzettend veel gedaan wordt om de Jeugdhulp te verbeteren. De organisatie is hiermee op de goede weg. Op grotere schaal is op de langere termijn impact te verwachten van inzet op preventie en integrale aanpak en inzet op sturen op afschalen van zorg. Daarnaast blijft aandacht nodig op het gebied van de controle van de budgetten, facturen, geleverde diensten en geleverde prestaties. Ook hier wordt hard aan gewerkt maar dit is nog niet volledig onder controle. De samenwerking tussen Wijkteams, (beleids-)medewerkers en de Gecontracteerde moederorganisaties die de ingehuurde zorg leveren gaat beter maar is een punt van aandacht. Het dient in het algemeen aanbeveling om verbeteringen op dit gebied mee te nemen bij de nieuwe aanbestedingsronde die in 2022 zal plaatsvinden.

Aanbeveling 1: Blijf werken aan de preventief integrale aanpak op basis van de één loket gedachte.

Er is binnen de organisatie en bij externen behoefte aan een goede (gelijkwaardige) samenwerking tussen de verschillende soorten hulpverleners waarbij het 'wij' gevoel en het nakomen van onderlinge afspraken leidend zijn. Hierbij staat het kind centraal. Dit kan onder meer door het maken van SMART geformuleerde doelstellingen en afspraken en het nakomen hiervan. Door alle vormen van zorg vanuit één centraal punt te regelen kan de problematiek integraal worden aangepakt. (project Gids)

Aanbeveling 2: Stuur op hoofdlijnen met SMART¹⁵ geformuleerde doelstellingen.

Zorg voor gezamenlijke doelstellingen, een regelmatig evaluatie van de geleverde prestaties, sturen op hoofdlijnen en maatschappelijke effecten, gelijkwaardigheid en minder formele verhoudingen. Hierdoor komt de organisatie meer in control.

Aanbeveling 3: Versterk en verruim de lokale zorg.

Door de lokale zorg (tijdelijk) te verruimen wordt het mogelijk om de wachtlijsten terug te dringen. Hierdoor kunnen in bepaalde gevallen arrangementen korter worden en neemt de druk op de specialistische zorg af. Ook neemt het risico af dat door de uitgestelde zorg de hulpvraag uiteindelijk groter wordt.

Aanbeveling 4: Wees kritisch naar geleverde prestaties.

Maak, met het oog op de komende en lopende aanbestedingen, duidelijk op welke wijze zorg wordt verleend en tegen welke financiële vergoeding. Hierbij dient te alle tijden prestatielevering toetsbaar te zijn. Facturen moeten frequent opgesteld worden met een volledige onderbouwing van de geleverde zorg en bijbehorende kosten.

Aanbeveling 5: Geef prioriteit aan de doelstelling om meer realistisch te begroten.

Zorg dat vanaf 2022 er niet meer uitsluitend begroot wordt op basis van de cijfers van voorgaande jaren maar meer op basis van de huidige aantal cliënten en wachtlijsten. Wanneer de kwantitatieve gegevens juist in beeld zijn kan niet alleen cijfermatig beter begroot worden maar ook de aard en hoeveelheid van de toekomstige zorg.

Aanbeveling 6: Automatiseer de processen als onderdeel van procesmanagement.

Tijdens de Coronacrisis werd duidelijk dat het niet altijd mogelijk was om dossiers en formulieren digitaal in te zien en te accorderen. Zorg ervoor dat zoveel mogelijk processen digitaal verlopen binnen de kaders van de (privacy)wetgeving. (voor zover dit nog niet gebeurd is. Maak hierbij gebruik van een procesmatige aanpak. Hierdoor wordt de kans op fouten kleiner en kan efficiënt(er), effectiever en rechtmatig gewerkt worden.

---

¹⁵ SMART staat voor Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.